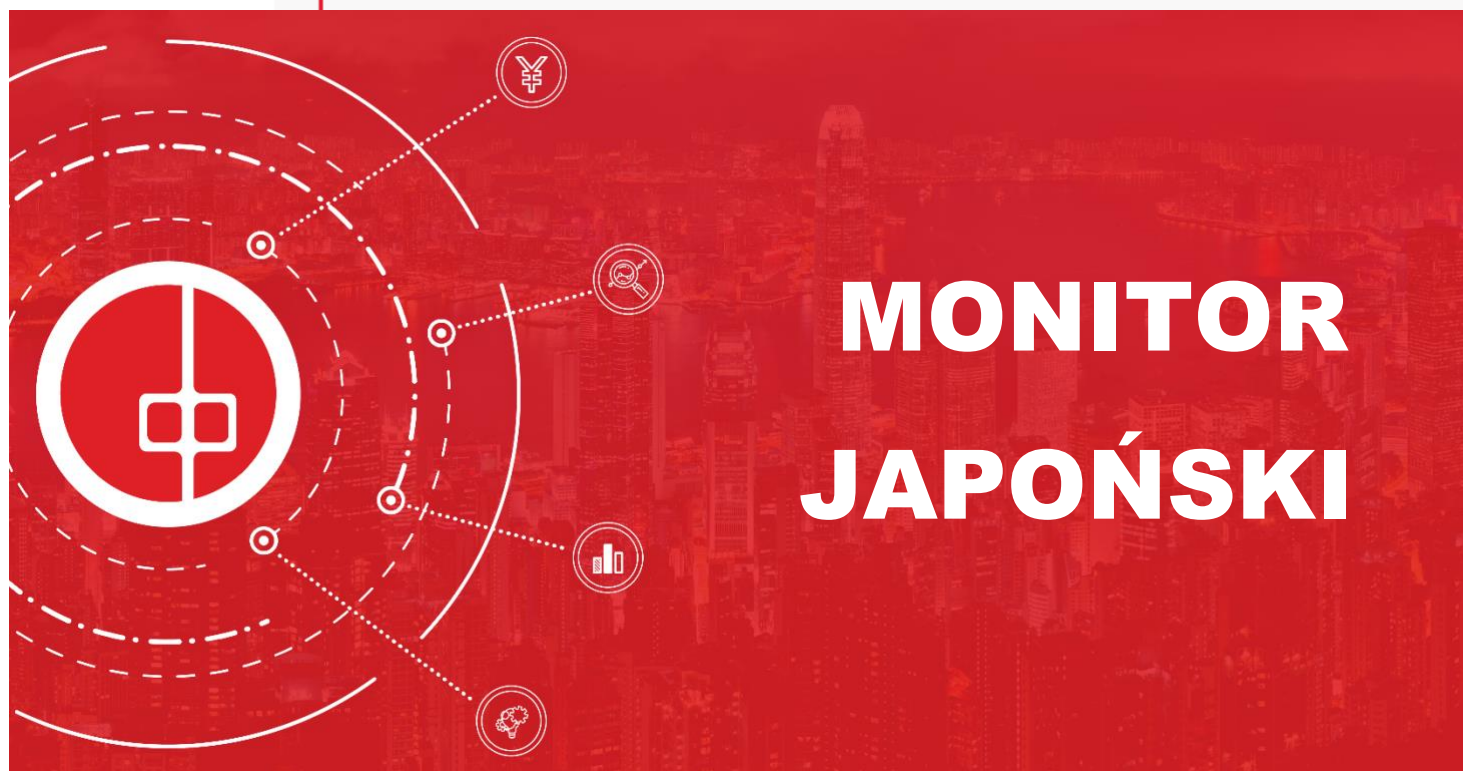

CZERWIEC 2020

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej.

Marcin Socha

UNIwersYTET ŁÓDZKI

MONITOR JAPOŃSKI

CZERWIEC 2020

WSTRZYMANIE PROJEKTU BUDOWY TARCZY ANTYRAKJETOWEJ

Najważniejszym wydarzeniem w czerwcu była niespodziewana decyzja ministra obrony o zawieszeniu projektu budowy lądowego systemu tarczy antyrakietowej Egida. Po nałożeniu kar za zerwanie umowy, japoński rząd będzie musiał najprawdopodobniej ponieść koszty wielkości 1,6 miliarda USD za projekt, który nigdy nie zostanie ukończony. Stany Zjednoczone spróbują nakłonić Japończyków do powrotu do porozumienia.

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

3 czerwca: wzajemne oskarżenia w dialogu handlowym z Koreą Południową. Minister spraw zagranicznych Motegi Toshimitsu skrytykował skargę koreańskiego rządu na forum WTO. Jego zdaniem postępowanie utrudni proces dwustronnych negocjacji handlowych. Władze w Seulu ponownie złożyły skargę na forum WTO z powodu braku postępów w rozmowach dotyczących zniesienia ograniczeń eksportowych nałożonych przez Japonię.

9 czerwca: Japonia i Wielka Brytania rozpoczynają negocjacje dotyczące umowy handlowej. Negocjacje zmierzające do podpisania nowej umowy handlowej z Wielką Brytanią zostały oficjalnie rozpoczęte. Przedstawiciele MSZ obu rządów liczą na wypracowanie porozumienia do końca 2020 roku, czyli przed zakończeniem okresu przejściowego związanego z opuszczeniem UE przez Londyn. Ostateczny kształt umowy handlowej z Japonią będzie w dużej mierze uzależniony od tego w jaki sposób Wielka Brytania ułoży swoje relacje handlowe z Unią.

10 czerwca: G7 i wspólne stanowisko na temat Hongkongu. Japoński rząd zaproponował Stanom Zjednoczonym przygotowanie wspólnego oświadczenia w sprawie Hongkongu na forum G7. Japonia popiera naciski na rząd w Pekinie w celu utrzymania autonomii Hongkongu w ramach polityki „jeden kraj, dwa systemy”. Stanowisko nie zostanie najprawdopodobniej zaakceptowane przez Włochy, które pozostają w

bliskiej współpracy z Pekinem i korzystają z chińskiej pomocy w walce z epidemią COVID-19.

13 czerwca: znikoma perspektywa wizyty Xi Jinpinga w Japonii. Polityka Chin w stosunku do Hongkongu przyczynia się do wzrostu antychińskich nastrojów wewnątrz japońskiej Partii Liberalno-Demokratycznej. Członek izby wyższej Yamada Hiroshi stwierdził, że nic nie zmieniło się w sprawie konfliktu terytorialnego o wyspy Senkaku. Jego zdaniem ChRL nie poczyniło również działań mających na celu rozwiązanie kwestii łamania praw mniejszości ujgurskiej w Tybecie. Wygląda na to, że członkowie PLD pogodziło się z faktem, że do wizyty nie dojdzie w najbliższym czasie.

13 czerwca: Koike Yuriko zapowiedziała start w wyborach na gubernatora Tokio. Urzędująca gubernator Tokio potwierdziła oficjalnie start w nadchodzących wyborach lokalnych. Koike Yuriko opuściła szeregi partii Liberalno-Demokratycznej w roku 2016. W odróżnieniu od notowań administracji premiera Abe, poparcie dla gubernator Tokio znacznie wzrosło w wyniku jej działań w walce z epidemią.

15 czerwca: Japonia zawiesiła projekt budowy tarczy antyrakietowej. Minister obrony Kōno Tarō podjął decyzję o wstrzymaniu prac nad rozmieszczeniem tarczy antyrakietowej Egida. Wśród powodów przerwania projektu minister wymienił rosnące koszty instalacji oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ludności lokalnej, zagrożonej spadającymi częściami wystrzelonych pocisków. Na oświadczenie japońskiego rządu bardzo szybko zareagowała administracja Stanów Zjednoczonych, co może doprowadzić do dalszych sporów dyplomatycznych. Projekt budowy systemu obrony przeciwrakietowej od momentu jego rozpoczęcia jest obiektem coraz silniejszej krytyki na poziomie lokalnym, wśród przedstawicieli rządu i międzynarodowej opinii publicznej.

17 czerwca: sukces Wielkiej Brytanii i wspólne stanowisko G7 w sprawie Hongkongu. Rządowi brytyjskiemu udało się przekonać wszystkich członków G7 do zaprezentowania wspólnego stanowiska w sprawie zaostrzenia przez Chiny regulacji bezpieczeństwa dotyczących Hongkongu. Władze w Londynie zagroziły, że zastosują zapisy nowego prawa o ochronie praw człowieka i nałożą sankcje na przedstawicieli chińskiego rządu, jeżeli ten nie wycofa się z planowanego zaostrzenia prawa.

19 czerwca: japońskie stacje telewizyjne przyznają się do publikowania błędnych wyników badań opinii publicznej. Przedstawiciele Fuji Television Network Inc. oraz Sankei Shimbun Co. przyznali, że w czternastu badaniach opinii publicznej wykorzystano błędne dane. Pracownicy firmy Adams Communications Co. Ltd., która

miała przeprowadzić badania drogą telefoniczną sfabrykowali część odpowiedzi.

19 czerwca: aresztowanie byłych członków PLD. Były członek Izby Reprezentantów Kawai Kawai wraz z żoną zasiadającą w Izbie Radców Kawai Anri, zostali aresztowani w związku z oskarżeniami o kupowanie głosów w wyborach. Aresztowanie jest kolejnym ciosem dla premiera Abe Shinzō, który nie może zaprzeczyć bliskim powiązaniom z rodziną Kawaich.

23 czerwca: rozmowy dotyczące finansowania amerykańskich baz wojskowych. W nadchodzącej książce byłego doradcy prezydenta Donalda Trumpa znalazły się informacje, że John Bolton zwrócił się do japońskiego rządu o zwiększenie finansowania amerykańskich baz wojskowych o 8 miliardów USD. Minister Obrony Kōno Tarō zaprzeczył tym doniesieniom i poinformował, że rozmowy dotyczące finansowania nie zostały jeszcze rozpoczęte.

24 czerwca: Korea południowa występuje z wnioskiem o usunięcie japońskich miejsc z listy UNESCO. Władze w Seulu złożyły oficjalny wniosek o usunięcie miejsc związanych z japońską rewolucją przemysłową z listy Dziedzictwa Światowego. Miejsca związane z rewolucją Meiji zostały wpisane na listę UNESCO w roku 2015. Zdaniem władz w Seulu, Japonia nie informuje odwiedzających o znacznej liczbie koreańskich pracowników, którzy byli zmuszani do pracy w tych właśnie miejscach.

26 czerwca: Stany Zjednoczone zapewniają o dalszej współpracy w obszarze bezpieczeństwa. Po tym jak japońska Rada Bezpieczeństwa Narodowego oficjalnie zawiesiła projekt budowy lądowej tarczy antyrakietowej Egida, przedstawiciele Waszyngtonu poinformowali o konieczności utrzymywania bliskich kontaktów w obszarze bezpieczeństwa. Waszyngton będzie próbował przekonać japoński rząd do akceptacji planu budowy instalacji obronnych.

28 czerwca: Japonia sprzeciwia się pomysłowi włączenia Korei Południowej do G7. Japoński rząd jest przeciwny pomysłowi prezydenta Donalda Trumpa o powiększeniu grupy G7 poprzez zaproszenie Korei Południowej, Australii, Rosji i Indii. Zdaniem administracji Abe Shinzō władze w Seulu nie podzielają stanowiska grupy w sprawie Chin i Korei Północnej.

28 czerwca: Japonia zaskoczona propozycją budowy nowej linii kolejowej w Indonezji. W 2016 roku japońscy wykonawcy przegrali w przetargu na budowę szybkiego połączenia kolejowego łączącego Dżakartę i Bandung. Kontrakt powędrował w ręce chińskiego konsorcjum. W roku 2019 Japonia wygrała kolejny przetarg na budowę połączenia kolejowego pomiędzy Dżakartą a Surabają. Nieoczekiwanie indonezyjski minister gospodarki Airlangga Hartarto poinformował o planach

rozszerzenia chińskiego projektu Dżakarta-Bandung o połączenie z Surabają. Minister zaprosił jednocześnie japoński rząd do włączenia się do projektu.

30 czerwca: Tokio odrzuca propozycję Korei Południowej na forum WTO. Japońskie władze odrzuciły koreański wniosek o powołanie panelu rozstrzygania sporów na forum WTO, który miałby zająć się japońsko-koreańskim sporem handlowym. Japonia powtórzyła wcześniejsze stanowisko stwierdzając, że decyzja o wprowadzeniu ograniczeń w handlu materiałami do produkcji półprzewodników została podjęta na skutek obaw o bezpieczeństwo narodowe. Stanowisko Japonii uzyskało wsparcie Stanów Zjednoczonych.

30 czerwca: Japonia i Stany Zjednoczone zwiększą współpracę w przestrzeni kosmicznej. Japoński rząd kontynuuje działania mające na celu zwiększenie zdolności monitorowania przestrzeni kosmicznej oraz wykrywania pocisków i odpadów kosmicznych. Rząd planuje uruchomienie sieci małych satelitów wywiadowczych, zbierających dane na temat programu balistycznego Korei Północnej. W obszarze współpracy cywilnej, Japonia zapowiedziała udział w amerykańskich przygotowaniach do kolejnego programu księżycowego.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

3 czerwca: świadectwa weterynaryjne dla polskich produktów w Japonii. Zakończono negocjacje dotyczące świadectw weterynaryjnych dla polskich produktów mlecznych eksportowanych do Japonii. Najważniejsze towary eksportowe w tej grupie to serwatka i mleko w proszku. Branża mleczarska przeżywa obecnie kryzys związany ze spadkiem popytu i zamknięciem granic wywołanym COVID-19. Dlatego też utrzymanie dostępu do rynków azjatyckich jest bardzo ważne. Zapewnienie Służby weterynaryjne pracują nad zapewnieniem certyfikacji w eksporcie polskiego mięsa. Do tej pory nie udało się uzgodnić regionalizacji w eksporcie polskiej wieprzowiny.

5 czerwca: Nethone na japońskim programie Plug and Play. Polski startup Nethone, zajmujący się zapobieganiem nadużyciom w transakcjach internetowych weźmie udział w programie akceleracji badań Plug and Play w Tokio. W tegorocznej edycji programu znalazły się 104 startupy z branż IoT, Fintech, Insurtech, Mobility, Brand & Retail oraz Hardtech & Health.

11 czerwca: pierwsza czeska turbina wypłynęła do Japonii. Pierwsza turbina parowa wyprodukowana przez Doosan Škoda w Pilźnie wypłynęła w drogę do prefektury Chiba. Turbina będzie wykorzystana w nowej

elektrowni na biomasę. Doosan Škoda planuje również ekspansję na rynek Stanów Zjednoczonych.

11 czerwca: pożyczki BGK dla firm wydobywczych. Cztery firmy z Chile, jedna z Polski i jedna z Japonii otrzymały 200 milionów USD od Banku Gospodarstwa Krajowego. Pieniądze popłynęły do spółek Sierra Gorda SCM, KGHM Polska Miedź oraz Sumitomo Metal Mining. Pożyczka jest odpowiedzią na problemy firm wydobywczych związane z epidemią COVID-19.

12 czerwca: poszukiwanie strategicznego doradcy CPK. Polski rząd prowadzi rozmowy z japońskim lotniskiem Narita oraz koreańskim lotniskiem Incheon na temat potencjalnej współpracy w ramach budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego. Rozmowy mają prowadzić do wyboru strategicznego doradcy podczas realizacji inwestycji. Procedura ma zostać zakończona do końca roku 2020. Rolą partnera strategicznego jest zapewnienie wsparcia operacyjnego dotyczącego prawidłowego zarządzania dużym portem lotniczym. Zdaniem dyrektora wykonawczego inwestycji Mikołaja Wilda Japonia i Korea Południowa posiadają duże doświadczenie doradcze w tym zakresie.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

4 czerwca: Chiny, Japonia, Korea Południowa i 6G. Trzy wiodące firmy azjatyckie rozpoczynają badania nad technologią 6G. W Korei Południowej partnerstwo LG i Samsunga przeznaczy ok. 3,2 miliarda PLN na badania. Huawei utworzył już pierwszy zespół badawczy. Japonia powołała własną grupę roboczą, w której skład wchodzi przedstawiciele Sony, NTT Docomo oraz amerykańskiej firmy Intel. Łączność w systemie 6G ma być dziesięciokrotnie szybsza niż 5G.

10 czerwca: niespodziewana rezygnacja prezesa Toshiba. Kobayashi Yoshimitsu zrezygnuje z kierowania radą nadzorczą koncernu Toshiba. Kobayashi objął stanowisko w roku 2015 kiedy to grupa zmagala się z oskarżeniami o oszustwa podatkowe i poważnym kryzysem finansowym. Kondycja finansowa Toshiba uległa znacznej poprawie. W roku 2019 firma zanotowała 130 miliardów USD zysku.

16 czerwca: Japonia prezentuje najszybszy superkomputer na świecie. W Kobe zaprezentowano superkomputer Fugaku, opracowany dzięki współpracy instytutu RIKEN oraz firmy Fujitsu Ltd. Jak na razie komputer wykorzystano do prowadzenia obliczeń związanych z badaniami nad COVID-19. Testy nad nową jednostką mają zostać zakończone w roku 2021.

26 czerwca: większa ochrona dla pracowników nieetatowych. Rząd zajmie się przygotowaniem regulacji, które zwiększą ochronę osób zatrudnionych na umowy zlecenie. Celem jest zwiększenie ochrony prawnej i zapewnienie lepszych warunków ubezpieczenia. W Japonii około 4,6 miliona osób pracuje na podstawie umowy zlecenia.

26 czerwca: Son Masayoshi odchodzi z rady nadzorczej Alibaby. Założyciel grupy SoftBank poinformował o opuszczeniu rady nadzorczej koncernu Alibaba. Son stwierdził że grupa SoftBank, która była jednym z największych inwestorów Alibaby wchodzi w nowy etap rozwoju. W wyniku epidemii COVID-19 Son był wielokrotnie krytykowany przez członków rady nadzorczej za nieudane inwestycje, w ryzykowne platformy jak WeWork. W zeszłym miesiącu szef Alibaby Jack Ma, opuścił radę nadzorczą SoftBanku.

26 czerwca: NTT i NEC tworzą konsorcjum w celu rozwoju 5G. Największa japońska firma telekomunikacyjna NTT oraz gigant elektroniczny NEC corp., nawiązują współpracę w zakresie rozwoju sieci 5G. NTT zakupi akcje NEC o wartości prawie 600 milionów USD. Firmy będą również współpracować w zakresie badań nad technologią 6G. Celem konsorcjum jest zwiększenie udziału w globalnym rynku wyposażenia sieci komórkowych.

30 czerwca: NTT wkracza na rynek OZE. Japoński gigant telekomunikacyjny przedstawił ambitne plany wejścia na rynek Odnawialnych Źródeł Energii. Firma zainwestuje 9,3 miliarda USD w budowę własnej sieci przesyłowej. NTT planuje produkcję energii o mocy 7,5 milionów kW, czyli 10% obecnego poziomu produkcji energii z OZE w Japonii.

KOMENTARZ

Najważniejszym wydarzeniem w czerwcu była niespodziewana decyzja ministra obrony o zawieszeniu projektu budowy lądowego systemu tarczy antyrakietowej Egida. Wśród powodów wstrzymania projektu Kōno Tarō wymienił rosnące koszty instalacji oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ludności lokalnej, zagrożonej spadającymi częściami wystrzelonych pocisków. Najważniejszym powodem wydaje się być jednak silna krytyka projektu na poziomie lokalnym, wśród przedstawicieli rządu i międzynarodowej opinii publicznej. Oświadczenie ministra Kōno wywołało zaskoczenie wśród znacznej części rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej. Podobno sam premier Abe Shinzō wyraził głębokie obawy przed

nieoczekiwanymi skutkami zakończenia projektu. Po nałożeniu kar za zerwanie umowy, japoński rząd będzie musiał najprawdopodobniej ponieść koszty wielkości 1,6 miliarda USD za projekt, który nigdy nie zostanie ukończony. Na zjeździe partii Minister Kōno Tarō oficjalnie przeprosił wszystkich członków PLD za zaskoczenie i problemy jakie mogła wywołać decyzja o wstrzymaniu projektu. Na oficjalną decyzję Rady Bezpieczeństwa Narodowego bardzo szybko zareagowała administracja Stanów Zjednoczonych. Wygląda na to, że władze w Waszyngtonie spróbują wygasić japońskie obawy dotyczące zagrożenia związanego ze zniszczeniami powodowanymi przez części wystrzelonych pocisków. Trudno jednak ocenić, czy zabiegi te zakończą się sukcesem. Wspomniany projekt budowy tarczy antyrakietowej budzi coraz większe kontrowersje polityczne na szczeblu lokalnym i centralnym. Dlatego też władzom w Waszyngtonie trudno będzie przekonać stronę japońską do powrotu do programu.

Warto również zwrócić uwagę na coraz bardziej skomplikowaną sytuację w relacjach z Chinami i Koreą Południową. Od kilku miesięcy Tokio wysyła sprzeczne sygnały pod adresem Chin. Wydarzenia w czerwcu pokazały, że japoński rząd powoli pogodził się z tym, że w najbliższym czasie nie dojdzie do oficjalnej wizyty Xi Jinpinga. Władze w Tokio przez długi czas odmawiały zajęcia zdecydowanego stanowiska w stosunku do pogarszającej się sytuacji w Hongkongu. Nieoczekiwanie na początku miesiąca rząd zaakceptował pomysł wydania wspólnego oświadczenia w tej sprawie na forum G7. W czerwcu doszło również do wyraźnego zaostrzenia relacji z Koreą Południową. Rząd w Seulu wznowił oskarżenia pod adresem Japonii na forum WTO. Ciekawym posunięciem był również wniosek o usunięcie japońskich miejsc historycznych z listy dziedzictwa UNESCO, co było wyraźną próbą zwrócenia uwagi opinii międzynarodowej na kwestię wykorzystywania koreańskich pracowników podczas japońskiej okupacji. W odpowiedzi japońska dyplomacja okopała się na swojej dotychczasowej pozycji, odrzucając zarzuty ze strony Seulu i twierdząc, że ograniczenia handlowe zostały wprowadzone w wyniku obaw o bezpieczeństwo narodowe. Dwustronny spór rozlał się na szersze forum, po tym jak prezydent Donald Trump zaproponował rozszerzenie grupy G7 o Koreę Południową, Indie, Rosję i Australię. W odpowiedzi japoński rząd najpierw skrytykował kandydaturę Korei Południowej by później negatywnie odnieść się do całego projektu rozszerzenia. Wygląda więc na to, że po raz kolejny spory japońsko-koreańskie powodują problemy w polityce międzynarodowej Stanów Zjednoczonych.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

